

ПРОГРАМА

ЗА КОНКУРСЕН ИЗПИТ ЗА ДОКТОРАНТИ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

3.5. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ И ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ

Медии и комуникации – Теория на журналистиката и медиите

2026/2027 г.

1. Понятие за журналистиката и за журналистическата професия. Основни концепции на журналистиката (Липман, Дюи, Макуейл, Ковач и Роузънстийл). Понятие за медии. Видове медии и техните особености
2. Качествена журналистика, масова журналистика, разследваща журналистика и техните подварианти.
3. Гражданска журналистика, мрежова журналистика, мултимедийна журналистика, журналистика на решението, журналистика на участието и техните подварианти. Специализирана журналистика и нейните подварианти.
4. Видове професионални роли на журналиста. Видове редакция, особености на редакционната политика.
5. Журналистическа информация и журналистически новини – видове, композиционни техники, новинарски стойности, източници на информация.
6. Видове функции и дисфункции на медиите. Медийно въздействие и медийно убеждаване.
7. Видове медийни ефекти – преки ефекти, ограничени ефекти, условни ефекти, кумулативни ефекти, поведенчески ефекти, договорени ефекти, мрежови ефекти, ефект на достоверност, ефект на сънливца, ефект на пратеника, ефект на третото лице, ефект на подражание и др.
8. Видове медийни теории – теория „използване-удовлетворение“, теория на култивирането, теория на социалното обучение, теории за определяне и за изграждане на дневния ред, теория за медийната рамка, теория за спирала на мълчанието.
9. Понятие за аудиторията. Видове и особености на аудиторията, промени в поведението на потребителя, теория за активната аудитория.
10. Регулация и саморегулация на медиите. Класически и съвременни медийни теории. Свобода на словото и цензура в медиите (определение и видове). Журналистическа етика.
11. Дигитализация на медиите – виртуален човек, виртуални общности, онлайн журналистика, интернет регулация.

Библиография

Основна:

1. ПОПОВА, Мария. Медийни функции и медийни ефекти, Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“, 2025
2. ПОПОВА, М. Аудитория и журналистика. Социални и комуникационни промени в поведението на аудиторията и видовете журналистика, София, Университетско издателство „Св. Кл. Охридски“, 2023
3. ПОПОВА, М. Въведение в журналистическата теория, София: Авангард прима, 2021
4. ПОПОВА, М. Виртуалният човек, София: Авангард прима, 2021
5. ПОПОВА, М. Медийният човек, София: Авангард прима, 2019
6. БУРКАРТ, Р. Наука за комуникацията, В.Т., 2000, ПИК.
7. КОВАЧ, Б., Т. РОУЗЪНСТИЙЛ, Елементите на журналистиката, С., 2007, Слънце
8. КУНЧИК, М., А. ЦИПФЕЛ, Въведение в науката за публицистика и комуникации. 1998.

Допълнителна:

9. ПЕТЕВ, Т. Теории за масовата комуникация, С., 2004, СУ, ФЖМК.
10. ПЕШЕВА, М., М. Петров, М. Попова, Л. Райчева, Т. Петрова, Р. Николова, В. Антонова, С. Цветкова-Казандзи, К. Върбанова-Денчева, Б. Байков, Р. Николов, Х. Проданов, Г. Василев, В. Маринов, В. Марковски. Дигиталните медии. Речник на основните понятия, В.Т., 2012, Фабер
11. ПЕШЕВА, М., М. Попова, М. Петров, Х. Кафтанджиев, Е. Николова, Е. Гергинова, Б. Градинаров, С. Цветкова-Казандзи, Думите на медийния преход, В.Т., 2010, Фабер
12. СИМЕОНОВ, В. Пресжурналистиката, С., 2007, ИК „Витраж“.
13. СТОЙКОВ, Л. Култура и медии, 2006, Авангард прима
14. ХАРКЪП, Тони., Журналистиката. Принципи и практика, С., 2009, Слънце
15. МЕРИЛ, Джон. Журналистическа етика. Философски основи на новинарските медии, С., 2007, Слънце
16. ХАМИЛТЪН, Д., Д. КРИМСКИ, Зад кулисите на вестници, С., 2008, Слънце.
17. LAUGHEY, D. Key Themes in Media Theory. 2007
18. MCQUAIL, Denis, Mark DEUZE, McQuail's Media&Mass Communication Theory, 2020, SAGE
19. DEUZE, Mark, Tamara WITSCHGE, Beyond Journalism, 2020, Polity Press

28 април 2026 г.

Изготвила: проф. д.н. Мария Попова